

Naturvårdsverkets författningssamling

ISSN 1403-8234

Naturvårdsverkets allmänna råd om Natura 2000 till 7 kap. miljöbalken samt till förordningen (1998:1252) om områdesskydd m.m.;

NFS 2003:17

Utkom från trycket
den 12 september 2003

beslutade den 13 februari 2003.

Områden som ska prioriteras i skyddsarbetet

Till 7 kap. 27 §, tredje stycket, miljöbalken och till 16 § förordningen om områdesskydd m.m.

Med att ett område skall prioriteras i det fortsatta skyddsarbetet bör avses att Natura 2000-områdena skall prioriteras i alla berörda statliga myndigheters och i kommuners skyddsarbete. Med skyddsarbete bör avses skydd i en vidare bemärkelse än endast i form av områdesskydd enligt 7 kap. miljöbalken. Här avses alla lämpliga åtgärder, även avtal av olika slag och planer som innebär att gynnsam bevarandestatus kan upprätthållas eller återställas.

Natura 2000-områden bör prioriteras för skötsel och förvaltningsåtgärder. Vid överväganden om för vilka områden som kostsamma restaureringsåtgärder skall vidtas bör Natura 2000-områden prioriteras. Detsamma gäller för uppföljnings- och övervakningsinsatser. Risken för försämringar bör avgöra prioriteringen av skyddsåtgärder mellan olika Natura 2000-områden.

Bevaka att gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs

Till 16 § förordningen om områdesskydd m.m.

Med att myndigheterna skall vidta de åtgärder som behövs eller är lämpliga med hänsyn till det skyddsintresse som föranlett att ett område förtecknats bör avses alla skydds- och skötselåtgärder som innebär att gynnsam bevarandestatus kan upprätthållas eller återställas i Natura 2000-områden.

Med att myndigheterna särskilt skall bevaka att en gynnsam bevarandestatus bibehålls eller återställs för berörda livsmiljöer och arter bör dessutom även avses åtgärder för uppföljning av de mål som anges i bevarandesyftet.

Beskrivning av bevarandesyftet

Till 17 § förordningen om områdesskydd m.m.

Med en beskrivning av bevarandesyftet bör avses en formulering av bevarandemål för varje förtecknad art och livsmiljö i varje Natura 2000-område. Detta bör göras utifrån de kriterier som uttrycker hur Natura 2000-området kan bidra till att upprätthålla eller återställa gynnsam bevarandestatus för arten/naturtypen på biogeografisk nivå. Kriterierna återfinns i definitionen av begreppet i 16 § förordningen om områdesskydd m.m. Områdets främsta beva-

randesyfte bör också anges. De livsmiljöer och arter som angetts som icke signifikanta, D, i N2000-databasen, bör inte beskrivas.

Beskrivningarna av bevarandesyftet och beskrivningar av förtecknade livsmiljöer och arter bör inkluderas i ett samlat dokument, en bevarandeplan, som tas fram för varje område. Beskrivningen av de förtecknade livsmiljöerna och arterna görs genom att viktiga förutsättningar för deras gynnsamma bevarandestatus samt deras känslighet för förändringar anges. Båda beskrivningarna bör göras tillgängliga genom att de diariefors och kungörs. Kungörelsen bör ske genom att områdeskoderna och namnen på Natura 2000-områdena listas tillsammans med en information om att bevarandeplanerna för dessa är fastställda. Bevarandesyftet bör alltid vara att upprätthålla eller återställa en gynnsam bevarandestatus för de livsmiljöer och arter som förtecknats i ett område.

När krävs tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken?

Till 7 kap. 28 a § miljöbalken

Med verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § miljöbalken bör avses varje aktivitet, tillfällig eller långvarig, i eller utanför området, som medför risk för en negativ påverkan av betydelse på naturmiljön i det förtecknade området. Risk för betydande påverkan på miljön kan föreligga genom verksamhetens omfattning, dess farlighet/påverkansgrad eller dess konsekvenser för miljön på sikt. Påverkan kan vara såväl direkt som indirekt.

Med verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av berörda områden bör avses skötsel och förvaltning som hänger samman med bevarandet av ett Natura 2000-område. Avgörande vid bedömningen av om en åtgärd eller verksamhet omfattas av undantaget bör vara om den ingår som en del i att upprätthålla eller återställa gynnsam bevarandestatus i området.

Planerade verksamheter eller åtgärder

Till 7 kap. 28 b § miljöbalken

Med planerade verksamheter eller åtgärder bör avses sådana verksamheter och åtgärder som är redovisade i översiktsplaner, detaljplaner, koncessioner, vägutredningar, arbetsplaner, järnvägsutredningar, järnvägsplaner eller verksamheter eller åtgärder för vilka tillstånd eller dispens har meddelats eller sökts med stöd av miljöbalken eller annan lag. Detsamma gäller verksamheter och åtgärder för vilka bygglov lämnats enligt plan- och bygglagen (1987:10) eller åtgärder för vilka anmälan om samråd enligt 12 kap. 6 § miljöbalken har skett.

Skada på livsmiljön eller livsmiljöer i området som avses att skyddas

Till 7 kap. 28 b § miljöbalken

Med livsmiljöer som avses skyddas i området bör avses de livsmiljöer, naturtyper och livsmiljöerna för de arter som har förtecknats i Naturvårdverkets förteckning (NFS 2001:19, 2002:23, 2002:24, 2002:25 och 2003:14) över områden som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken. Vid bedömningen av vad som är en skada bör beaktas dels områdets karaktär och känslighet, dels åtgärden som sådan och dess inverkan på förtecknade livsmiljöer. När länsstyrelsen upprättat en beskrivning av bevarandesyftet, bör denna ligga till grund för prövningen. I samtliga fall bör en bedömning göras av hur livsmiljöns gynnsamma bevarandestatus kan påverkas av verksamheten eller åtgärden. En helhetsbedömning bör göras för att möjliggöra en bedömning av hur verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, kommer att påverka förutsättningarna att långsiktigt bevara naturtypen/livsmiljön i området.

En störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna som avses skyddas

Till 7 kap. 28 b § miljöbalken

Med de arter som avses skyddas i området avses de arter som har förtecknats i Naturvårdverkets förteckning (NFS 2001:19, 2002:23, 2002:24, 2002:25 och 2003:14) över områden som avses i 7 kap. 27 § miljöbalken. Störningen bör ställas i relation till artens population och dess utveckling i området snarare än effekterna på ett enskilt par eller enskild individ. När länsstyrelsen upprättat en beskrivning av bevarandesyftet, bör denna ligga till grund för prövningen. I samtliga fall bör en bedömning göras av hur artens gynnsamma bevarandestatus kan påverkas av verksamheten eller åtgärden. Med att störningen på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet bör avses att störningen på ett betydande sätt försvårar för den förtecknade arten att fortleva i livskraftiga bestånd i området. En helhetsbedömning bör göras för att möjliggöra en bedömning av hur verksamheten eller åtgärden, ensam eller tillsammans med andra pågående eller planerade verksamheter eller åtgärder, kommer att påverka förutsättningarna att långsiktigt bevara arten/arterna i området.

Inför tillståndsprövningen enligt 7 kap. 29 och 29 b §§ miljöbalken

Till 7 kap. 29 § miljöbalken

Ärendet bör överlämnas till regeringens tillåtelseprövning om prövningsmyndigheten bedömer att samtliga tre förutsättningar i 7 kap. 29 § är uppfyllda.

Med att det saknas alternativa lösningar bör avses att alla rimliga alternativ är uttömda, dvs. om de innebär skada/betydande störning eller är ekonomiskt orimliga.

En kompensationsåtgärd bör motsvara den förlust skadan/störningen innebär för nätverket Natura 2000 och ha motsvarande proportioner. De kompenserande åtgärderna bör finnas på plats när förlusten sker, om så är möjligt. Kompensationen bör i första hand bestå i att t.ex. en restaurering sker i det aktuella Natura 2000-området. Om detta inte är möjligt kan compensationen bestå i att åtgärder vidtas i ett närliggande område. Ett helt nytt område får dock utses som kompensation om inte andra alternativ finns. Det bör ligga i samma biogeografiska region och inte vara ett sådant objekt som borde ha utsetts till nätverket från början.

Till 7 kap. 29 b § miljöbalken

Länsstyrelsens yttrande bör avse om tillstånd kan lämnas eller ej. I yttrandet bör länsstyrelsen även ange om miljökonsekvensbeskrivningen innehåller de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 a och 28 b §§ eller om den behöver kompletteras eller ändras. Länsstyrelsen bör peka på sådana faktorer som är speciellt viktiga att utreda samt vid behov informera om kunskapsunderlag.

Beslut som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område

Till 19 § förordningen om områdesskydd m.m.

Det bör framgå av beslutsmotivering till beslut som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område vilken bedömning myndigheten har gjort av verksamhetens eller åtgärdens påverkan på området samt vilken effekt och vilka konsekvenser detta får på bevarandesyftet. Om beslutet omfattar villkor bör det framgå vilka som avser "Natura 2000 frågan".

NATURVÅRDSVERKET

LARS-ERIK LILJELUND

Helene Lindahl
(Skötselenheten)